

H. Dutchman.

21

Engelsche Protestantse Vreugde,

ervattende sekere Rede-kavelinge tusschen een

NEDERLANDER

EN

ENGELSMAN,

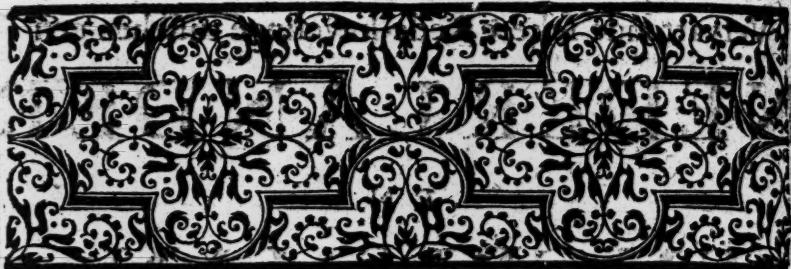
er ende ter saecke vande Abolitie van den Text,
ende de Wetten van Engelandt;

MITSGADERS

er het Konninglijk Rappel, en het Staetse refuys van
de drie Schotse, ende de drie Engelsche Regimenten.

1 6 8 8.

Engelsche Protestantse Vreugde,
 Vervattende sekere Rede-kavelinge tusschen een
 NEDERLANDER
 EN
 ENGELSMAN.
 &c.

Nederlander. Weltekom myn Heer wat brengt UE. voor nieuws me-
 de uyt Engelandt.

Engelsman. Niet anders dan dat wy nu tertijdt aldaer beleeven eenegant-
 sche nieuwschierige eeuwe, hebbende aldaer over d'abolitie van den Test
 ende de Rijx Pænale wetten sulcke wallige, driftige en onrustige geesten,
 dat ick niet en weet watter noch eyndelijck uyt haere driften ten voorschijn
 sal komen.

Nederlander. Ick bekenne dat de pretense abolitie van den Test ende Pæ-
 naele wetten; mitfgaders een brief uyt den naem ende van wegen sijn Hooc-
 heydt den Heere Prince ende Mevrouw de Princeffe van Orange, door den
 Heere Raedt-pensionaris Fagel over dat subject naer Engelandt overgeschre-
 ven,

ven ons de faecken van Engelandt seer leevendigh voor oogen stellen, ende veroorsaeken, dat men geweldigh het onweer in 't hooft heeft.

Engelsman. Wat gaet doch de Nederlandtse natie d'abolitie van den Engelschen Test ende derselver Pœnaele wetten aen, dat sy daer over soo veel vreesdus breecken, ende dien aengaende aen een Koninck sijne sinnelijckheydt ende mesures, door de voorsz missive trachten te bepaelen, daer sijn Majesteyt sijn niet het aenstellen of afschaffen uwer wetten sijn in 't minste niet en bemoeyt; want gelijk elck een meester in sijn eygen huys is, waeromme soude dan oock niet elck Konighen Souverain, Heer en Meester in sijn eygen rijk en landen zyn.

Nederlander. Het vernietigen van den Test ende de wetten uwes rijcks, gaet ons eygentlijck niet verder aen, dan dat wy daer in te gemoet sien, dat in sulcken gevalle een pilaer op den welken neffens een van onsen staet het Heylige Evangelium is rustende, soude komen te waggelen, soo niet gantsch te vallen, en dat over sulx den pilaer in onsen staet mede pericul mogteloopen, van mede te vallen; en daerom heeft sijn Hoocheydt den Heere Prince ende Mevrouw de Princeesse van Orangen (als mede heldt ende heldinne des Heeren, die de maintainue van de Religie, ende de wetten, ende des landts beste van herten beminnen, ende sorge draegen, dat onse vereenigde pylen vast in een gebonden en onverbroocken blyven) seer wel gedaen, dat deselve by tijds daer op hebben gelet, ende daer over haere sentimenten soodaenigh hebben geuyt, gelijk sy in goeden gemoede voor Godt ende de werelt konnen verantwoorden, soo en als uyt den voorsz brief van den Heer Raedtpensionaris Fagel geschreven, breeder is te sien.

Engelsman. Ghy luyden ghy roept geweldigh van dien brief, maer ick bekenne 't is wel waer, dat den inhoud van dien, de bekommerde Engelse Protestante gemoederen veel heeft ontlast, ende als een nieuw leeven gegeven, maer deselve is oock bequaem, en men soude seggen, dat het door dien brief daer op soude aengelegt zyn geweest, om niet alleen scheuringe, verdeeltheden, dessentien en jalousien te verwecken, maer oock d'een jegens d'andre te setten; ten eynde sijn Majesteyt geen effect van sijne mesures en sinnelijckheden mogte erlangen.

Nederlander. Myn Heer indien ghy niet moetwillens blindt wilt zyn, ende op den klaren middagh te tasten naer de wandt, als in de schemeringe, soo sult ghy van selfs wel kunnen sien, dat deese jegenwoordige misverstanden en ontseltentissen in Engelandt, eenigh ende alleen zyn worden veroorzaect door de quade consilien en der Jesuiten boose raedtgevingen, die aldaer zyn, worden gehouden : Ende ghy dan gock den Brief van den Heer

Raadt-pensionaris Fagel met aendagt leesende, ende der selver wel verstaet, soo sult ghy my uyt geen van alle sijne perioden kunnen aenwyfen, dat de tot desfentien ofte tot diergelijcke verfoeyelijckheden is ingesteldt, veel min sijn Majesteit sinnelijckheden ofte mesures te bepaelen, maer dat deselve eenighende alleen is, worden gedepescheert, om uyt sincere en oprechtelicheit en affctie, sijn Majesteit jegens sijne quaede raedtgevers, aen te wylen, van wat pernitieusen en quaeden gevolge d'abolitie van den Test ende de wetten, soude wesen, oock om aen sijn Majesteit aen te bieden alle concurrentie en bystandt, dienende tot de maintainne sijner prerogativen, en om daer door de onstaene misverstanden te temporeeren ende te modereren.

Engelsman. Ick segge noch dat uw de abolitie van den Test ende de wetten onsesrijcks, in het minsten niet aen en gaet, om dat ghy hebt een geheel andere regeringe, om dat ghy onder uw geen Bisschoppen noch geestelijcke Hoven hebt, die eenige macht ofte autoriteyt hebben, om veranderinge in uwe Religie, nieuwe ceremonien, vercierselen ende gebruycken in de kercken met geweldt in te voeren, noch met macht staende te houden. En alsoo weynigh Engelandt uw luyden heeft getracht het vernietigen van uw Eeuwigh Edict te beletten, alsoo weynigh behoorden ghy luyden uw oock te bemoeien met het vernietigen van den Test ende de Wetten.

Nederlander. Myn lieve vriendt, tusschen ons alsoo genoemt Eeuwigh Edict ende uwen Test, is een sulcken grooten onderscheydt als 'er is tusschen witen swart, want die doenmaels geweefene Loevensteynsche factie, wils de macht van onse regeringe aen sich te trecken, speclende in alle vergaderingen de meester, hadden de resolutien die te vooren over de gewigtigste saecken al waeren genomen, in haere handen, eer dat deselve ter vergaderinge gebracht of voorgesteldt wlerden; deselve factien wist oock van een yder de ooren in te neemen, waer door sy de ampten en bedieningen vande Prins getrouwste en yverigste regenten naer haer eygene phantasien en intencion uytdeelden, die dan cyndelijck met den anderen het Eeuwigh Edict jegens den illustreperfoon van sijn Hoocheyt den Heere Prince van Orange voortbrachten. Maer alsoo dit de rechte oorsaecke van de ruine van onsen staet is geweest, waer door het landt van sijne inwoonders is worden bevelekt, veele officieren overtraden de wetten, en daerom verteerde de vloeck het landt, ende die daer inne woonden wierden verwoest, sulx dat men generalijck en goet vondt d'oude maxime van onse regeringe te restabiliceeren, en alsoo het schadelijck Eeuwigh Edict te vernietigen, ende daer by geconsideert zijnde, hoe dat Godt de Heere, de trouwe en groot beroemde Vorsten

Quid quid agit Mundus Monachus vult esse secundus.

ten uyt het doorluchtigste huys van Orangen, voor ons aengesigt heeft gehad, en onder welckers directie de militie van onsen staet te water ende wande wonderbaerlijck van den Hemel is gezeget geworden; soo heeft men oock deesen Prince Wilhelm Hendrick tot onsen oorlogs-heldt, tot directie ende redres van onse militie, ende tot Erftadthouder over kerck en politie, in die hoogwaardige digniteyten, ende tot medicijn-meester van alle siecken van onsen staet aengenomen, waer door dan met ende neffens het hoogwijzen salutoir advijs van hooggemelde sijn Hoogheydt, onse vrye ende naer Godts woordt gereguleerde kerckelijke ordre en regeringe, is geworden en bequaemen thuyn, in de welcke de suyverheydt van de waere Gereformeerde Religie onder ons bewaert en gemaintineert kan worden, Godt bidde dat deselve hem sijne dagen tot vermeerderinge van ons geluck en vorderuytbreydinge van Godts kerck wil gelieven te verlengen, ende sijne wapen tegens onse vyanden noch voorspoediger te maecken.

Engelsman. Gelijck gy dan segt, hoe ende door wien het Eeuwig Edict is gemaect en om wat redenen 't selve oock wederom is vernietigt geworden, soo is immers 't selve door Regenten gemaect, en door Regenten wederom verbroocken, waer in d'eerste een welbehagen ende d'andre een misgevalen schijnen gehad te hebben, ende oversulckx op een ende deselve wijze soo kan het oock wel wesen, met het oprechten van den Test ende de Wetten dat den Koninck mede een misgevalen in 't welbehagen der Oprechters van den Test heeft, en waerom soude hy die dan mede niet mogen Vernietigen, om soo wel sijne Religie daer door te Favoriseeren gelijck als gy de uwe tracht te maintineren ende te extendeeren.

Nederlander. Bent gy een *Engelsman*, ick soude haest seggen, dat gy een Suffer waert die geen verstandt en heeft, oft ten waere dat gy de saecke niet en wilt verstaen, weet gy wel dat uwen Test ten overstaen van den Koninck is gearresteert ende met desselfs Eedt neffens die van 't Hooger en Laeger Huys des Parlaments is bevestigt geworden, als sijnde de Fundamentele Wetten des Rijckx waer door dat Kerck en Policie moet sijn en blyven gehandhaven ten gemaintineert, verstaet gy uwe Wetten niet beeter, noch weet gy niet waer toe dat uwen Koninck geobligeert, verplicht en verbonden is, soo siet en leeft maer het Boeckjen geintituleert Onpartijdig Bewijs over ende ter saecke van d'Abolitie ende Vernietinge van den Test ende Poenale Wetten, daer in sult gy alles klaerlijck vinden, welck Boeckjen by de Boeck Verkoopers is te bekomen. Den Test dan geaboleert ende vernietigt sijnde sal uwe Rijck: (door dien men als dan de Religie en Regeringe in Kerck en Policie

sal trachten te veranderen :) soo elendig worden dat het gantsche Rijk sal Waggelen, ende in Paepsche Bisdommen, Decanien en Pastorien sal verdeelt ende alsoo een volkomen Pauselijke Hierarchie in 't midden van dien opgericht worden, siet dan eens mijn lieve Vriend den onderscheyt van het vernietigen van ons Eeuwig Edict, ende dan van uwen Test, want hier accident dat wy door ons Edict hebben gekreegen daer van was de siekte verpleeyt door het gantsche Lighaem van onsen Staet, Edoch door het vernietigen van dien, sijn wy in goede gelonde Leedenen herstelt geworden, daer gy Engelse ter contrarie door het vernietigen van uwen Test, in foodaenige Siekten sult kommen te vervallen, die Periculus, Univerfeel, van quaede constitutie, van bysondere Kranck en Vigeur, jae van een voorspreyende Qualiteyt sal sijn, waer door de Maligniteyt ende besmettelijckheyt sal vermeerdert en voort geset worden, en daerom doen alle Loffelijcke oprecht Patriotten en getrouwe mede Regenten des Rijckx (die de sorge van de Kercke en Policie soo wel als den Koninck is toebetrout worden: seer wel, dat deselve ter herten nemen, dat de Pilaren en Palen van de Kercklijcke en Politicque Regeringe niet verset en werden, en oock dat sy wel letten, ten eynde geen Leeden tot een Parlement werden gekoosen, die tot sijn Majesteyt sinnelijckheyt, mesures ofte humeur souden mogen inclineeren en tot d'Abolitievanden Test consenteeren, om alsoo het Pausdom met alle haeren aenhang Courasieuslijcken tegens te gaen, de waerheyt Godts ende de Religie te mainteneeren, want als men het Huys des Heeren niet en wilt bouwen, soen wil oock Godt de Heere het Landt niet bouwen en daer de Afgoderye in komt, wil de Heere uytgaen, ende het Landt moet versmelten met sijne inwoonders, als de Religie een van de vaste Pilaren des Landts sijnde, niet en wert maintineert.

Engelsman. Gy Nederlander gy gaet al te scherp en ick kan dat niet wel verdraegen dat gy d'Abolitie van den Test al een Brugge stelt, waer over de Paepsche Ceremonien, jae 't geheele Pausdom selver in Engelandt soude overgaen daer nochtans selfs de voornaemste van des Konincks Secreeten Raedt, die by sijn Majesteyt en ten Hove het grootste aensien hebben bequame Instrumenten sijn, om met den Jesuïtschen boosaerdigen Raedt, tot voordeel van Uytlandsche Princen ende den Paus, Edoch tot naedeel van sijn Majesteyt ende het Rijck, sijn Majesteyt foodaenig hebben weeten te flatteeren dat hy volgens ingeborene Menschelijcke Ambitie, tot ruine van sijn Staet en Kercke gereet is geweest te luysteren, ende vervolgens hebben dese loose vossen sijne Majesteyt weeten te brengen tot foodaenige resolutien, als

sy

Ira parit litemlis praelia, praeliamortem.

wilden, sijnde alsoo by den Koninck in dat aensien dat de grootste Edelen van't Landt haere Proceduyren moeten vreesen, en oock in allen gevalle wat u aangelegen, hoe de saecken in Engelandt uytvallen, wat profijit of voordeel, of wat prejuditie of naedeel hebt gy luyden daer by.

Nederlander. Verstoort u soo seer niet, want ick sal u seggen, dat de geresende Abolijie al vry wat wijt gaep, want indien sijn Majesteit niets sonderlings daer mede voor hadde, soo soude hy het consent daer toe, op die wijze als door Koopereuse, Korruptieuse factien en onbehoorlijcke kuypen ende daer-en-boven met menasie van sijn indignatie, soo niet poussieren, ende vervolgens oock soo moet men uyt U redenen vastelijken geloven, dat hem daer toe veel meer het Molieeren van den Pausselijcken Nuntius (der Jesuiten Papen Monarchen Voorvechter:) als wel sijn eygen interest daer toe doet aenraeden, sijnde daer door soodaenig verblindt en mislyder geworden, dat hy niet kan of wil sien, dat de goede Patriotten en getrouwe Regenten des Parlements genegen sijn, om al het geene dat tot ontlastinge van sijn Majesteits Onderstaeten, en tot redres van haere beswaernissen kan strecken, by de handt te nemen, ende sulckx alles tot Eere en profijt van sijn Majesteit, oock so presenteeren deselve seer forgvuldig te willen sijn, om niets te begeeren, het geene de Kroone of in rechtveerdig profijt ofte geestelijcke macht eeniger maeten soude kunnen of mogen verzwacken.

Ende oversulckx soo kon sijn Majesteit niet pretendeeren, door wat deel van de aengevangene Reformatie de Kroone van sijn Majesteit is geprejudiceert geworden, sulx dat het voor de goede en wel meynende partie eene harde leske is; van voor haer oogen te moeten sien, dat sijn Majesteit het meer met sijne quaede Raedts luyden dan met sijnen grooten Raedt des Parlements houdt, te meer om dat het aen de waere en oprechte Patriotten noch kennelijck is dat de Papisten van die voor desen in Schotlandt en Engelandt ontstaene beroerten d'eerste aenleyders, ende vande Barbare Vreedtheeden en onmenschelijcke Bloetstortingh in Irlandt de uytvoerders sijn geweest.

Engelsman. My dunckt dat gy geheel Parlements en niet Konincks gesint sijt en dat gy gaerne wilden sien, dat men al 't geen gy segt voor een Evangelium op nam, maerick moet vraegen, soude het qualijck sijn gedaen, dat de Gereformeerde Kerck in ons Rijck met die van Roomen: (als nu onder een Koninck sijnde:) wierde gereconcilieert, bekennde en beklagende haere schult, dat sy haer oyt van den Roomschen Stoel heeft afgescheurt, soe ende wanneer sy vrywillig onder den Paus van Roomen, als het sichtbaere Hooft der Kercke haer quam te onderwerpen.

Nederlander. Ick segge voor als noch dat gy de Wetten Uwes Rijkx niet en

en verstaet, of gy sout lullen belachelijcke voorstel niet doen, weet gy dan wel dat uwe voorige Koningen voor Godt den Heere opendlijck en solemneelijck betuygt en geprotesteert hebben, dat sy noyt souden toelaeten datter eenige veranderinge in de Religie ofte forme van den Godts dienst soude wezen gemaekt, en dat sy noyt met eenige Paepsche superstixien, daer zy altijd een dood vyandt van sijn geweest en blyven souden, haer souden laeten befoedelen en dat sy 't allen tijden souden maintineeren de Gereformeerde Christelijcke Religie, welke Salutare verklaringe en Resolutie dan ook in een jaere 1580. door Konink Jacobus met sijn eygen hand is onderteykent geworden dewelke dan ook so Peremptoir is geweest, dat den Arts-Bischop van Cantelberg, die niet alleen heeft moeten approbeeren, maer heeft ook in sijn Oratie voor de Sterre Kamer dese woorden gesproken, dat soo eenig Bischop soude arbeiden superstixien van de Kercke van Roomen in te voeren, dat hy den selven niet altes soude laeten onder het rechtvaardig Oordeel Godts, maer soo oock desselfs valschey daer in jegens de Religie konde werden ontdeckt, dat hy den selven als dat swaerlijck soude helpen doen straffen, en dat sijne handt d'eerste tegensoodaenige soude wesen, wilt gy dan nu een goeden Koninckx Man sijn, soo kan het dan met u gemoet: (indien gy'er een hebt:) in goede conscientie overeen komen, dat gy desen Koninck Jacobus door een goddeloosen raedt der Jesuiten soude willen sien deelachtig te worden aen het rechtvaardig oordeel Godts, soo ende wanneer hy met geweld den Test contrarie den Eede van sijn Konincklijcke Voortaelen, komt te vernietigen, want gy moet nochmaels weeten, dat den Eedt die u voorige Koningen hebben gedaen, desen uwen Koninck Jacobus oock aen een ende den selven Eedt is verplicht, verbonden en ingetreden, of hy schoon noch selfs in eygener persoon den Eedt niet en heeft gerenouvelleert want, heeft deselve nae 't overlyden van sijn Heer Broeder Koninck Carel ende hy op den Koninckrijcken Throon gekomen sijnde, aen alle de Geallieerden van die Kroon, sijn elevement doen Neuticeeren ende verscekeren dat hy in alle de Traetaeten met sijn Broeder Koninck Carel opgerecht wilde intreedende Heyliglijcken onderhouden en naekomen, soo en als of deselve Traetaeten met hem selfs waeren opgerecht, hoeveel te meer dan is hy geëngageert in de Eeden die sijn Voortaelen aen Godt hebbengedaen, die soo wel als de wereldlijcke Traetaeten op hem sijn gekomen, hy echter Mammon voor Godt prefererende, soo sullender vele sijn die seggen sullen, mijn Ziele en komme niet in sijnen Raedt, want die is genegen te hooren een stemme van den Hemel: (die daer segt:) gaet uyt van haer mijn volck op dat gy aen haer sonden geen Gemeenschap en hebt, ende op dat gy van haer plagen niets ontfangt ende sulckx dan geschiedende, sal hy moeten afwachten, wat den tijt sal geven.

Engelman. Ick moet bekennen dat gy soo pertinent van dese saecke spreeckt; niet sussant en ben om uwe redenen verder te weder leggen, verfoeckshalven laet ons van dese Abolitieuſe saecke af treden, en laet ons eens tot het rappel van de drie Engelse, ende dedrie Schotſe Regimenten, in dienst van uwen Staet sijn.

Nederlander. Als het uw gelieft, ick sal U E. dien aengaende kort en goet cheydt geven, sonder wytloopigh te gaen en sonder te particulariseren, de sustinuen van dien, maer ick sal *ad rem* gaen, alsoo mijnen tijdt van moeten vertrecken, op handen is, ende seggen dan, den Koninck siende in sijn Hoogheydt den Heere Prince ende Mevrouw de Princeſſe van Oran-ge, als mede oock sijn Majesteys goede Ingesetenen tot d' Abolitie van den Test ende de pœnale Wetten gansch niet en willen verstaen, ende dat over al sijnne quade Raedt-gevers hem aenmoedigen, van dat hy in dat stuck niet het alder minste behoorde te relacheren, of dat andersints alle sijnne me-ten souden gebroocken sijn, ende dat hy dien volgende alles moſte aenwen-ten, wat tot uytvoeringe van sijn aengevangen desleyn konde werden ver-richt, waer op deselve dan resolveerde de 6. 100 Engelse als Schotſe Rêgi-menten in dienst van desen Staet sijnde, te rappelleren, om sich daer van bin-ten sijn Rijk te bedienen, verfoeckende dat haer Ho: Mog: hem desen sijn-ten eysch (gelijck hy in den jare 1685. daer van een satisfactoire preuve had-ge gehadt) wilden gelieven toe te staen. Maer haer Ho: Mo: met ende nes-ten sijn Hoocheydt den Heere Prince van Orangie, ingesien ende geconfi-ment hebbende, van dat hy dese voorſz 6. Regimenten tot geen ander eyn-ge van voornemens was t'employeren, dan om sijn volck tot d' Abolitie van den Test ende de pœnale Wetten t'obligeren, hebben over sulx door pregnan-ten goede redenen het assenden van de voorſz 6. Regimenten, met goede-ten sijncon kunnen excuseren en mogen weygeren, dan of beyde haer Hooghe-ten tot d' Abolitie van den Test ende de pœnale Wetten hadden geconsenteert, dan of men by het non consent dese 6. Regimenten aen den Koninck hadde-ten gesonden, soude een ende deselve saecke sijn gewest, en soude onse Natie door het toefenden deser Troupen, sich een eeuwige schande hebben aenge-ten hangen, en het soude voor Godt onverantwoordelijck sijn, dat wy door soo-ten danigen toevoer, en sulcx tot soo merckelijcken nadeel van uw Koninckrijk-ten ende onsen Staet, en tot onderganck van de Kercke Godts, ende tot extri-ten patie van onse Broederen en Ledematen Jesu Christi soudent contribueren.

Engelman. Tot een besluyt dan oock mijn Heer, soo moet ick noch dese-ten vage doen; waerom soude uw Natie door het assenden van sijn Majesteys

B

Trou-

Rem tentare pudor vires quam ferre recusant.

Troupen sich nu meer als in den jare 1685. enige schande aenhangen, en sijn het dan niet sijn Majesteyts Troupen, slaen de selve dan oock niet re-
kens ter dispositie van sijn Majesteyt, en sijn die anders dan een uw geleent
en waeromme voeren sy d'Engelse en Schotse Vaendels, en slaen die marsen
en worden d'Engelse en Schotse Regimenten genoemt.

Nederlander. Tusschen de conjuncturen van dien tijdt, ende de consti-
tutie van saecken in desen tijdt, is een groot onderscheydt, want doen
maels streckte het assenden deser Troupen tot sijn Majesteyt ende het Rijk
interest, om de Kroons Rebellen te helpen supprimeren ende te disciplineren,
maer nu soude het assenden deser Troupen waerlijck en direct strecken tegen
sijn Majesteyts selfs-eygen ende des Rijcks generael interest; en dat wydan
door de vyanden van de waerheydt Godts merckelijck soudon encourageren,
ende onse Geloofs-genooten hare bekommelingen merckelijck vermeerde-
ren, ende alsoo die arme Slach-schappen Belijders van een ende deselve waer-
heydt met ons, in uw Koninckrijk noch overigh hebbende, te helpen af-
handigh maecten, waer door sy noch blijven openleggen voor de massacres
ende bloedige slachtinge van de bloededorstige Papiستن. Dat dese Troupen
d'Engelse en Schotse Regimenten werden genaemt, dat sy Engelse en Schotse
Vaendels voeren, ende die marsen slaen, sulcks geschiet ten respecte van de
Kroon, en heeft men oock Engelse en Schotse nationale Officieren over de
selve gestelt, die alle tot sijn Majesteyts dispositie sijn, maer de gemeene ma-
schappen behooren aen onsen Staet, gelijk U E. uyt het navolgende kan sien,
't welck ick U E. (sonder op die gedane contra remonstranten reflexie te be-
men) tot een besluyt vereere.

Quinquat ipse Deus ferre rogatus opem.

Extract uyt de Resolutien van de Ho:
Mog: Heeren Staten Generael der Vereenig-
de Nederlanden.

Den 9. Juny 1685.

Op't versoek by sijn Konincklijke Majesteyt van Groot-Brittannien ge-
daen, ten eynde de 3. Schotse Regimenten in dienst van den Staet sijn-
de, aen sijn Majesteyt voor eenigen tijdt geleent soudon mogen werden, heb-
ben haer Ho: Mo: na ingenomen consideratien en het hoogh wijsadvys van
sijn Hoogheydt den Heere Prince van Orange, goet gevonden ende verstaen
dat

de voorſz 3. Regimenten ten dienſte van ſijn Majesteit ſullen werden
geſonden, ende dat ſijn Hoogheydt ſal werden verſocht daer toe de noo-
dige ordres te ſtellen, ende dat het voorſz transport, miſgaders het onder-
houd van de voorſz Troupen ſal geſchieden, en komen ten laſte van hoogſt
gedachte zyn Majesteit, ſoo lange deſelve Regimenten in deſſelfs dienſt ver-
blyven.

Extrait uyt de Reſolution van de Hoogh
Mog: Heeren Staten Generael der Vereenig-
de Nederlanden.

Den 6. July 1685.

O P't verſoek by ſijn Konincklijke Majesteit van Groot Brittanien ge-
daen, ten eynde de 3. reſterende Engeliſche Regimenten in dienſt van
dien Staet ſijnde, aen ſijn Majesteit voor eenigen tijdt geleent ſouden mogen
worden, hebben haer Ho: Mog: na ingenomen conſideration, en het hoogh
advys van zyn Hoogheydt den Heere Prince van Orangien, goet ge-
vonden ende verſtaen, dat de voorſz 3. reſterende Engeliſche Regimenten ten
dienſte van zyn Majesteit ſullen werden overgeſonden, en dat ſijn Hoogheydt
ſal werden verſocht daer toe de noodige ordres te ſtellen, ende dat het voorſz
transport, miſgaders het onderhoud van de Troupen ſal geſchieden, en ko-
men ten laſte van hoogſt gedachte zyn Majesteit ſoo lange deſelve in deſſelfs
dienſt verblyven.

Lettre du Roy de la Grande Bretagne.

H Auts & Puiffants Seigneurs nos bons Amis, Alliez & Confederez, la
promptitude & bonne volonte que vous avez montrée en nous envoy une
ſi toſt premierement les 3. Regiments Eſcoſſois & puis après les 3. Regiments
Anglois qui ſont dans voſtre Service, pour nous ayder contre nos Rebelles
tant en Eſcoſſe qu'en Angleterre, nous a donné des preuves indubitables de
voſtre amitié, dont nous vous remercions tres affectueuſement, par l'aſſiſten-
ce du bon Dieu les Rebellions dans tous ces deux Royaumes ſont fatalement
ſupprimées & éteintes ſans que les dits Regiments ayent eue ſ'opportunité d'y
contribuer par leur experience & leur courage. Mais cela n'empêche pas que
nous ne vous en ayons de tres grandes obligations leſquelles nous n'oublierons
jamais

jamais, à cette heure les Troubles de nos Royaumes estants entièrement ap-
pousez, nous renvoyons tous les dites six Régiments à vostre service, au quel
nous prions Dieu Hauts & puissants Seigneurs-nous bons Amis Alliez & Coor-
scederez qu'il vous ayt en sa sainte & digne garde.

*Si foret una fides, pietas simul omnibus una;
Numinis aeterni qua celebretur honos:
Unus amor pacis totum si tempore orbem,
Una si leges, legitimæque forent:
Una moneta, modus quid mensurantibus unus
Pondus idem, certe hæc vita beata foret.
At bonus egregium finis honestat opus.
Finem si bonus hic, causa paranta bene est.
Frevor in exorsu, tepor in medio exitu in ipso.*

F I N I S

